

Baltsvlucht van *Nemophora degeerella* (Linnaeus) (Lep., Incurvariidae)

door

W. OORD

ABSTRACT. — Courtship behaviour of *Nemophora degeerella* (Linnaeus) (Lep., Incurvariidae). A group of some 25 dancing males was witnessed on five succeeding days at 9-10 a.m. Only twice a female was seen near the group. While it was resting it hardly elicited any reaction. Later a female was observed while being carried to a leaf, where copulation took place.

Aan drie kanten van ons vakantiehuis in Drenthe lag een grasgazon van ca. 5 m dat omzoomd was met struweel van o.a. meidoorn, berk, hazelaar, wilg en spar. Toen wij op een trieste ochtend (8.VI.1980), het motregende, naar buiten keken, viel ons oog op een aantal vlindertjes die tussen twee hazelaarstruiken op en neer dansten. Toen wij ze van nabij gingen bekijken, bleken het exemplaren van *Nemophora degeerella* te zijn. Het merkwaardige was dat het aantal steeds groter werd zonder dat wij konden zien waar de dieren precies vandaan kwamen, maar ongetwijfeld was dit uit het struikgewas. Binnen enkele minuten telden wij er 25-30. Ze dansten als muggen op en neer; dan waren ze hoog, dan vielen ze trapsgewijs omlaag tot vlak boven het gras en stegen daarna op dezelfde wijze weer op. Het was één bonte warreling van vlinders waarvan je de afzonderlijke individuen maar moeilijk kon volgen. Het waren allemaal mannetjes, dadelijk te herkennen aan de zeer lange sprieten. Hoe we ook keken, we konden in die werveling geen vrouwtjes ontdekken.

Af en toe schenen ze een rustpauze van enkele minuten te houden. Dan zaten er plotseling een aantal op de hazelaarbladeren, soms wel vier of vijf bijeen. Maar even later voegden zij zich weer bij de andere. Opeens zagen wij toch een vrouwtje dat op een blad ging zitten en wij waren zeer benieuwd of de mannetjes er op af zouden komen. Maar er gebeurde niets. Een enkel mannetje „dook” er wel eens overheen maar daar bleef het bij. Eensklaps was het vrouwtje verdwenen, vermoedelijk had het zich in de dansende groep gewaagd want kort daarop zagen wij een mannetje dat een vrouwtje vasthield en er mee naar een blad vloog waarop onmiddellijk de copulatie plaatsvond. Wij hebben dit slechts tweemaal gezien.

Het dansen van de vlinders hebben wij op vijf achtereenvolgende dagen waargenomen en wel altijd in de ochtenduren van ca. 9 tot 10 uur. Op de vierde dag was het aantal sterk verminderd, ongeveer tot de helft. De laatste dag was er nog maar een zeer klein aantal. Daarmee was het voorgoed afgelopen. De vlinders kwamen steeds op dezelfde plaats tevoorschijn. Je kon er rustig op een afstand van een halve m bij staan kijken, maar je kon maar zelden waarnemen waar ze bleven. Af en toe zagen we dat er één pijlsnel uit de groep in de struiken verdween maar je kon ze nergens vinden. Zowel de bladeren als de stammen en twijgen heb ik van alle kanten bekeken maar géén spoor van vlinders.

Ik ben ervan overtuigd dat de vlinders de grond opzoeken maar dit was niet te controleren vanwege de rulle bladlaag, de kruidenopslag en de ondoordringbaarheid van het struweel. Wij werden in onze mening gesterkt door het feit dat als wij naderhand flink aan de takken schudden er geen enkel exemplaar tevoorschijn kwam. Wij hebben niet kunnen vaststellen hoe vaak deze vluchten hebben plaatsgehad daar onze waarneming pas begon op 8 juni.

Het was een genoegen die prachtig glanzende dieren elke ochtend in het zonlicht te zien darten.

Rembrandtkade 44, 7412 HC Deventer.
